

Od redaktorek

Inspiracją do powstania niniejszej publikacji była Ogólnopolska Konferencja Studencko-Doktorancka „Kobiety i władza”, która odbyła się 16–17 listopada 2018 r. w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego i została zorganizowana przez Sekcję Historii Kobiet Studenckiego Koła Naukowego Historyków UW. Przyjęty przez nas tytuł konferencji oraz poniższej publikacji jest na tyle szeroki, że najlepiej oddaje charakter wszystkich zgromadzonych tutaj artykułów.

Sesja naukowa była formą uczczenia setnej rocznicy uzyskania przez kobiety praw wyborczych w Polsce. Wydarzenie to uznałyśmy za doskonałą okazję do przedstawienia wyników badań młodych badaczek i badaczy z zakresu historii kobiet nie tylko w Polsce, lecz także w dziejach powszechnych. Jako organizatorki konferencji nie ograniczałyśmy się do historii najnowszej, do której odnosiły się inne wydarzenia upamiętniające tę ważną rocznicę. Badania prelegentów sięgały bowiem zagadnień dotyczących działalności kobiet nawet we wczesnej starożytności. Konferencja zgromadziła liczne grono studentów i doktorantów z całej Polski, a także ośrodków zagranicznych. Podjęty przez nas temat konferencji zdaniem wielu młodych badaczek i badaczy okazał się interesujący, a także wart uzupełnień. Wydarzenie zostało również pozytywnie odebrane przez obecnych podczas sesji pracowników naukowych Instytutu. Należy także podkreślić, że była to pierwsza konferencja poświęcona temu zagadnieniu organizowana przez działające przy IH UW studenckie koło naukowe.

Na podstawie wybranych wystąpień powstał niniejszy zbiór artykułów. Cała publikacja wpisuje się w coraz dynamiczniej rozwijający się nurt badań nad historią kobiet. W książce znalazły się artykuły dotyczące wszystkich epok historycznych, ponieważ – jak wspomnieliśmy powyżej – uznajemy, że równie ważne i warte przybliżenia są dzieje wszystkich kobiet na przestrzeni dziejów.

Ze względu na szeroki zakres tematyczny nie sposób dokonać przeglądu dostępnej literatury przedmiotu, dlatego pozostawiamy to w gestii autorów poszczególnych prac. Zdecydowałyśmy się również pozostawić autorom dowolność w doborze metod oraz perspektyw badawczych, dzięki czemu poniższa publikacja będzie odzwierciedleniem badań prowadzonych indywidualnie przez – co warto podkreślić – młodych badaczy i badaczki.

Autorzy artykułów podjęli wnikliwą analizę związków kobiet z władzą od starożytności do końca XX w. Władzę kobiet z dynastii Piastów i Jagiellonów analizują w swoich artykułach Jan Jeż, Marta Włodarczyk oraz Kalina Słaboszowska. Poglądy Krwawej Marii I Tudor opisuje Magdalena Makówka. W publikacji znalazły się także artykuły dotyczące mniej znanych postaci. O kobietach na perskim dworze Artakserksesa II pisze Radosław Domazet. Na temat wikińskich podróżniczek opisanych w skandynawskich sagach traktuje tekst Martiny Mandery. Sytuację rdzennych kobiet Hispanioli w obliczu kolonizacji hiszpańskiej analizuje Magdalena Lewandowska.

O władzy kobiet w teatrach polskich przeczytać można w artykule Barbary Michalczyk. Na temat pierwszych polskich parlamentarzystek traktuje artykuł Katarzyny Józwik. Martin Gumieła analizuje natomiast negatywne wizerunki wpływowych kobiet w państwach socjalistycznych. Biografie kobiet zaangażowanych politycznie i społecznie przybliżają z kolei Natalia Młodzińska, Artur Jemielita, Tomasz Sumara i Paulina Fronczak-Chruściel.

Uważamy, że zainteresowanie, jakim cieszyła się konferencja, świadczy o tym, że młodzi badacze chętnie podejmują się różnorodnych badań nad historią kobiet, a równocześnie o tym, jak wiele w tym obszarze pozostaje do uzupełnienia. Coraz częściej badania nad historią kobiet nie ograniczają się do epoki nowożytnej, XIX w. i dwudziestolecia międzywojennego. Z wolna tematyką tą zaczynają zajmować się także historycy i historyczki dziejów najnowszych¹. Młodzi badacze na nowo podejmują zarówno tematy pozornie dobrze znane, jak i zupełnie do tej pory nieporuszone. Mamy nadzieję, że niniejsza publikacja wypełni chociaż kilka luk badawczych.

Szczególne podziękowania za wszelką pomoc i cenne wskazówki przy konferencji oraz publikacji pragniemy złożyć recenzentkom tomu – dr hab. Bożenie Czwojdrak z Uniwersytetu Śląskiego oraz dr hab. Barbarze Klich-Kluczewskiej z Uniwersytetu Jagiellońskiego, a także pracownikom naukowym Instytutu Historycznego UW, w tym w szczególności dr Agnieszce Janiak-Jasińskiej, dr hab. Piotrowi Węcowskiemu oraz dr hab. Krzysztofowi Skwirczyńskiemu, prof. UW. Serdeczne podziękowania należą się również

¹ Za tę istotną uwagę serdecznie dziękujemy dr hab. Barbarze Klich-Kluczewskiej z IH UJ.

opiekunowi Studenckiego Koła Naukowego Historyków UW dr. hab. Pawłowi Żmudzkiemu. Za cierpliwość i gotowość do odpowiedzi na wiele pytań dziękujemy również pani Urszuli Gogol z Wydawnictw Uniwersytetu Warszawskiego. Na podziękowania zasługują członkinie Sekcji Historii Kobiet SKNH UW, które były współorganizatorkami konferencji: Joanna Cel, Sylwia Śmiechowicz, Patrycja Czarnecka i Katarzyna Brodzik, jak również Patryk Kurowski, który zajmował się oprawą graficzną konferencji i którego pracą inspirowana jest okładka niniejszego tomu. Za dofinansowanie naszego przedsięwzięcia dziękujemy Radzie Konsultacyjnej UW oraz władzom Wydziału Historycznego UW, w tym szczególnie pani dziekan dr hab. Małgorzacie Karpińskiej, prof. UW. Za objęcie patronatu nad konferencją serdecznie dziękujemy dyrektorowi Instytutu Historycznego UW dr. hab. Łukaszowi Niesiołowskiemu-Spanò oraz Fundacji Ośrodka KARTA. Dzięki pomocy wszystkich wyżej wymienionych powstała niniejsza publikacja. Zachęcamy do lektury.

*Karolina Białas
Katarzyna Józwiak
Kalina Słaboszowska*